

Kamu Personeli Dil Sınavının Ortak Başvuru Metni Seviyeleri Çerçevesinde İncelenmesi*

The Analysis of Foreign Language Proficiency Exam for the State Employees Based on the CEFR

Devran DEMİR**, Ayten GENÇ***

ÖZ: Bu çalışmada, ülkemizde 1990-2013 tarihleri arasında kamu personelinin yabancı dil bilgi ve becerilerini ölçmek amacıyla yapılan ve günümüzde farklı adla uygulanan Kamu Personeli Yabancı Dil Sınavının (KPDS) değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla, Avrupa Konseyinin 2001 yılında yabancı dil öğretimine ve ölçme değerlendirmesine bir standart getirmek üzere geliştirdiği güncel ve uluslararası nitelikteki "Diller için Avrupa Ortak Başvuru Metni" adlı katalog ve diğer bazı güncel başvuru metinleri temel alınmıştır. Öncelikle KPDS'nin dil bilgisi ve sözcük bilgisi alanlarındaki sorularının seviyelerini saptamak amacıyla inceleme ölçekleri geliştirilmiştir. 2011 - KPDS Sonbahar Dönemi Almanca sınavının 80 sorusu ile her bir sorunun beşer seçeneği olmak üzere bütün cevap seçenekleri incelenmiştir. İnceleme sonuçları, 2011 - KPDS Sonbahar Dönemi Almanca sınavının dil bilgisi bakımından A ve B düzeyinde; sözcük bilgisi açısından değerlendirildiğinde ise, bütün sorularda B ya da C seviyelerinde sözcüklerin bulunduğunu ve bu sözcüklerin soruların dil seviyesini yukarı çektiği saptanmıştır. Bu nedenle, söz konusu sınavın sözcük kullanım seviyesi bakımından B ve C düzeyinde olduğu sonucuna varılmıştır. Elde edilen bu sonuçlara dayanılarak, YÖK ve ÖSYM web sitelerinden duyurulan ve bu çalışmanın yapıldığı döneme denk gelen birkaç yıla ait yabancı dil eşdeğerlik tabloları yorumlanmış ve ÖSYM tarafından duyurulan güncellenmiş eşdeğerlik tablolarında mevcut A1 ve A2 eşdeğerliklerinin kaldırılması yönünde öneriler getirilmiştir.

Anahtar sözcükler: KPDS, yabancı dil eşdeğerlikleri, yabancı dil seviyesi, yabancı dil sınavları

ABSTRACT: The aim of this study is to analyze Foreign Language Proficiency Exam for the State Employees, administered in Turkey between the years of 1990-2013, albeit under a different name nowadays, to assess foreign language abilities of state employees. The criteria for this analysis were improved based on a current and international guideline for foreign language teaching domain, which is called "Common European Framework of Reference for Languages", developed by European Council in 2001 to standardize the teaching and grading of the foreign languages, in addition to some other recent guidelines. First of all, examination benchmarks were developed to assess the levels of KPDS's grammar and vocabulary questions. Based on these benchmarks, 80 questions in the exam, with the five answer choices for each of them, were analyzed. As a result of this analysis, it was confirmed that 2011 - KPDS fall semester German language exam was equivalent to the levels A and B in terms of grammar and B or C in terms of vocabulary, which increased the difficulty level of the questions. Hence, it was concluded that the exam mentioned here was equivalent to B and C levels with regard to vocabulary. In the light of these findings, some of the equivalency tables declared by the Council of Higher Education, YOK and OSYM were interpreted. Based on these interpretations, it was suggested to remove the A1 and A2 equivalencies included in the tables.

Keywords: KPDS, foreign language equivalencies, foreign language proficiency, foreign language exams

* Bu makale, ilk yazarın yüksek lisans tezinden üretilmiştir ve 26-28 Eylül 2013 tarihleri arasında Kars'ta düzenlenen 13. Uluslararası Dil, Yazın ve Deyişbilim sempozyumunda tamamı yayınlanmadan bildiri olarak sunulmuş bir çalışmadır.

** Arş. Gör. 1, Hacettepe Üniversitesi 1, Eğitim Fakültesi, Ankara-Türkiye, e-posta: devrandemir@hacettepe.edu.tr

*** Prof. Dr. 2, Hacettepe Üniversitesi 2, Eğitim Fakültesi, Ankara-Türkiye, e-posta: dogu@hacettepe.edu.tr

1. GİRİŞ

Gerek mesleki gerekse özel yaşamda günden güne artan hareketlilik toplumdaki bireylerin yabancı dil bilmelerini bir gereklilik haline getirmiştir. Öyle ki, “artık bir yabancı dil bilgisi yeterli olmamakta, ikinci ve hatta üçüncü yabancı dil bilgisinin iş bulmada yeni koşullar olarak gençlerin önüne çıkarıldığını görmekteyiz” (Genç, 2012). Birçok ülkede olduğu gibi ülkemizde de geçmişten günümüze yabancı dil öğretimine önem verilmiştir. Kamuda çalışan bazı personelden örn., geçmişte Hariciye memurlarından yabancı dil olarak Fransızca bilgisi istenmiştir (Findley, 2011). Kamu personelinin yabancı dil bilgisinin ölçülmesine ilişkin ilk kanun ise 1939 yılında “3656 Sayılı Kanun” olarak yürürlüğe girmiş ve yabancı dil açısından belli koşulları yerine getirenlerin özlük haklarında, derece ilerleme gibi çeşitli iyileştirmeler düzenlenmiştir (T.C. Resmi Gazete, 1939). 1989 yılında Resmi Gazetede ilan edilerek yürürlüğe giren kararname ile önü açılan (T.C. Resmi Gazete, 1989) ve 1990’da ilk defa çoktan seçmeli sınav olarak yapılan Kamu Personeli Dil Sınavı (KPDS), memurların derece bakımından yükselmelerini değil, dil tazminatı almalarını sağlayan bir nitelik kazanmıştır.

KPDS, günümüzde sadece resmi değil, özel birçok kurum ve kuruluş tarafından kabul edilen bir sınav olarak bilinmektedir; ancak resmi ya da özel kurum ya da kuruluşlar KPDS’nin yanı sıra başka uluslararası sınavları da kabul etmektedir. Uluslararası geçerliği olan bu sınavlarla birlikte KPDS sınavının diğer sınavlarla eşdeğerliği ve KPDS’nin yeniden değerlendirilmesi gereği ortaya çıkmıştır. Nitekim 2009 yılı itibariyle çeşitli yayın organlarında KPDS’nin bütün dil becerilerini ölçecek nitelikte geliştirileceği ve bilgisayar ortamında yapılacağı yönünde haberlere yer verilmiştir (Hürriyet, 2009). Duyurulan bu gelişmeler öncesinde 2013 yılında KPDS ve ÜDS sınavları birleştirilmiş ve KPDS gibi 375 sayılı Kanun Hükmündeki Kararname’ye dayandırılan Yabancı Dil Tespit Sınavı (YDS) adıyla tek sınav düzenlenmiştir (T.C. Resmi Gazete, 2013). KPDS’nin zaten en başından itibaren ÜDS işlevine de sahip olduğu göz önünde bulundurulduğunda, aslında iki ayrı sınav yerine tek sınavın yapılması ile daha ekonomik bir yol izlendiği görülebilir. Buna karşın sınavın yapılandırılmasında Avrupa standartları açısından gerek içeriğin gerekse formatın yeniden değerlendirilmesi ve geliştirilmesi söz konusu olmamıştır.

Trim (2001), yabancı dil öğretimi bağlamında Avrupa Konseyi’nin kuruluşundan ortak standartların geliştirilmesine kadar uzanan süreci kapsamlı bir şekilde anlatmaktadır. Bu süreçte ilk önce bir dili modüler bir sistem yardımıyla parçalarına ayırarak dil yeterliklerinin karşılıklı tanınırlığını sağlamak amaçlanmıştır. Bu çerçevede yapılan çalışmalar (Threshold, Waystage, Vantage, Breakthrough vb.) daha sonra yine Avrupa Konseyi tarafından 2001 yılında yabancı dil öğretimine ve ölçme değerlendirmesine bir standart getirmek üzere "Diller için Avrupa Ortak Başvuru Metni" (OBM) adlı katalogta toplanmıştır (Trim, 2001). Bu sayede, ülkelerin eğitim kurumları arasındaki işbirliği kuvvetlendirilecek; bireylerin dil yeterliklerini gösteren sertifikaların tanınırlığı karşılıklı olarak değerlendirilebilecektir, çünkü yabancı dil öğrenenleri etkileyecek bu standartlar, öğretmenlerin öğretim programı, malzemesi, sınav hazırlamalarını kolaylaştıracaktır (Europarat, 2001). Ortak bir çerçeve etrafında geliştirilen sınavlar sonucunda, öğrenenlerin yabancı dil yeterlikleri ortak ölçütlerle değerlendirilmiş olacaktır. Bu nedenle, kurumların verdiği sertifikaların karşılıklı tanınması amacıyla eşdeğerlik tabloları kullanılmaya başlanmıştır. Bunlar temelde, “X” sınavında alınan bir notun “Y” sınavında hangi nota karşılık geldiğini göstermektedir ve bu da yukarıda bahsedildiği gibi OBM’nin sağlamış olduğu standartlar temelinde sınav içeriklerinin karşılaştırılmasıyla mümkün olabilmektedir. Bu bağlamda Kecker (2011) sınavların ve testlerin değerlendirilmesinde kullanılan tekniklerden ve özellikle Avrupa Konseyi tarafından 2003 yılında pilot versiyonu 2009 yılında ise asıl versiyonu yayınlanan “Manual” başlıklı metinden bahsetmektedir. Bu metin sınavı hazırlayanları yabancı dil sınavlarının OBM’ye uyarlanmasında desteklemeyi amaçlamaktadır. “Giriş, Test

Spesifikasyonları, Standartlaştırma, Ampirik Geçerlik” şeklinde dört kısımdan oluşmaktadır. Özünde testlerin geçerlemede kullanılan bilindik tekniklerden yararlanıp farklı olarak OBM içerikleri ile karşılaştırma yapmaktadır. Bir diğer ifadeyle, testleri geçerlemek için kullanılan tekniklerin OBM ölçütü kullanılarak işletilmesine dayanmaktadır (Kecker, 2011). Bu metne göre, sınav hazırlayanın genel olarak sınavını tanımlaması, daha sonra OBM ile ilişkilendirerek sınav içeriklerini detaylı bir şekilde açıklaması, standartlaştırma tekniklerinden faydalanarak belli bir seviyeye oturtması ve son olarak da bunların istatistiki yöntemlerle sağlamasını yapması beklenmektedir. KPDS sınavının da tamamının OBM gibi bu yeni gelişmeler ile ülkemizin de kabul ettiği ölçütler çerçevesinde incelenmesi ve yeniden yapılandırılarak uluslararası sınavlarla eşdeğerliklerin yapılması gerekmektedir. Bu çalışmada, 2011 KPDS Sonbahar Dönemi Almanca sınavının (Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi [ÖSYM], 2011) 80 sorusu ele alınmış; soruların OBM temelinde geliştirilen ölçütler çerçevesinde dil bilgisi ve sözcük bilgisi bakımından hangi düzeyde oldukları incelenmiştir. Soruların ve doğal olarak sınavın seviyesinin saptanması amaçlanmaktadır. Ayrıca, ÖSYM web sitesinden duyurulan ve diğer uluslararası sınavlarla eşdeğerlikleri gösteren tablolar da yorumlanacaktır.

KPDS ile OBM içerikleri ilişkilendirildiğinde, OBM’de içeriklerin işlevsel-nosyonel kategorilere göre derecelendirildiği; KPDS’de ise madde zorluk analizine dayanan bir yaklaşımın söz konusu olduğu görülmektedir. Bu nedenle söz konusu çalışmada, yeti kavramı ve OBM’deki dil yetisi kavramı incelenmiştir. Yeti, dil yetisi, iletişimsel yeti gibi kavramlar bu zamana kadar geliştirilen farklı modeller yoluyla tanımlanmaya çalışılmıştır. Bu bağlamda, Vogt (2011), Chomsky’nin yeti ve performans ayrımı, Hymes’in iletişimsel yeti konsepti, Halliday’in dil işlevleri kategorileri ve van Ek’in işlev odaklı öğrenme hedefleri, Canale ve Swain’in iletişimsel yeti modeli, Bachman’ın dil yeteneği modeli, Byram’ın kültürlerarası iletişimsel yeti modeli, OBM’de tanımlanan yeti modeli gibi modellerden bahsetmektedir. Bu çalışmada, kullanım alanının yaygınlığı ve tercih edilmesi nedeniyle, OBM’deki yeti modeli (Europarat 2001; Avrupa Konseyi 2009) dikkate alınmıştır.

OBM’deki yeti kavramı, genel yetiler ve iletişimsel dil yetilerinden oluşmaktadır. İletişimsel dil yetileri, dilsel yetenekler, sosyodilsel yetenek ve kazanım yetenek gibi kısımlara ayrılmaktadır. Bu çalışma kapsamında ise, dilsel yeteneklerin bileşenlerinden sözcük yeteneği ve dil bilgisel yetenek dikkate alınmıştır.

İletişimsel yaklaşımın temelinde yatan işlev odaklı kategorilere göre yapılandırılmayan KPDS ile dil bilgisi ve kelime bilgisi ölçülmektedir. Sınav içeriği her ne kadar tanımlanmamış olsa da tamamen tesadüfi değildir. İşlev odaklı kategorilerde de roller, mekânlar, metin türü ve dil yönelimleri gibi unsurlar belirlendiğinde, yani bir iletişim durumu etrafında tanımlandığında, kullanılacak dil yapıları yaklaşık olarak ortaya çıkarılabilmektedir (Baldegger ve diğerleri 1980). Dolayısıyla KPDS’nin incelenmesi için içerdiği sözcük ve dil bilgisi yapılarının, işlev odaklı kategorilerde kullanılması olası sözcük ve dil yapıları ile karşılaştırılması dil seviyeleri bakımından yapılacak bir analiz için gerekli zemini sağlayabilir. Aşağıda bu çalışmada ele alınan ve kullanılan yöntem değinilecektir. Bulgular kısmında 2011 KPDS Sonbahar dönemi Almanca sınav analizinin sonuçlarına yer verilecek, sonuç ve tartışma kısmında ise genel değerlendirmenin yanı sıra ÖSYM ve YÖK tarafından ilan edilen eşdeğerlik tabloları yorumlanacaktır.

2. YÖNTEM

2.1. Veri Toplama Yöntemi

Bu çalışmada, betimsel analiz yönteminden faydalanılmış; 2011 KPDS Sonbahar dönemi Almanca sınavında sorulan 80 soru ve soruların cevap seçenekleri incelenmiştir.

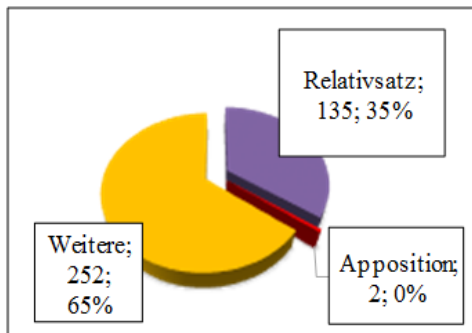
2.2. Verilerin Analizi

Teorik temelden ve KPDS sınavının yapısından hareketle analiz için belirli bir çerçeve oluşturulmuştur. Buna göre inceleme, dilbilgisi ve sözcük bilgisi şeklinde ikiye ayrılmıştır. Dilbilgisi kısmında bulunan ölçütler, *cümle türü, fiil, isim, ortaç, sıfat, ilgeç, bağlaç* ve bazı durumlarda bunların *alt kategorileridir*. Bu dil bilgisel öğeler, OBM'nin altı seviyesine (A1, A2, B1, B2, C1, C2) göre değerlendirilmiştir. Sözcük bilgisi ile ilgili kısımda ise, fiil, isim, sıfat ve zarflar sözlükte karşılaşılan şekilde ele alınarak OBM seviyelerine göre değerlendirilmiştir. Fakat sözcük bilgisini kapsayan bu değerlendirmede altı seviye değil, kabaca üç seviye (A, B, C) kullanılmıştır. KPDS Almanca sorularının incelenmesinde, eylem odaklı yaklaşıma göre hazırlanmış başvuru metinlerinin yanı sıra sadece Almanca için hazırlanmış ve her dil seviyesiyle ilgili somut örneklerle yer verilen *Profile deutsch* (Glaboniat ve diğ. 2005) ve söz konusu yaklaşıma göre yazılan yabancı dil olarak Almanca ders kitaplarından yararlanılmıştır. A1-A2-B1 seviyelerindeki *Studio d* (Funk ve diğerleri 2005; 2006; Funk ve diğerleri 2007) ve *Schritte* (Bovermann ve diğerleri 2003; 2004; Hilpert ve diğerleri 2004; Hilpert ve diğ., 2005a; Hilpert ve diğerleri, 2005b; Hilpert ve diğerleri, 2006), B2-C1 seviyelerindeki *Mittelpunkt* (Daniels ve diğerleri 2007; Daniels ve diğerleri 2008) bu çalışmada kullanılan ders kitaplarıdır.

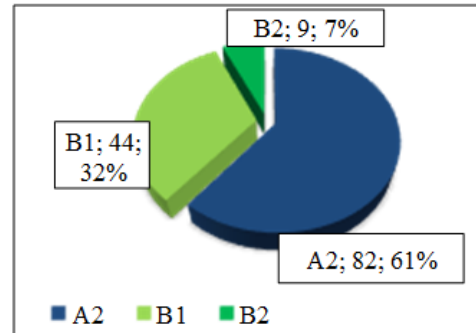
2011 KPDS Sonbahar dönemi Almanca sınavında yer alan bütün dil bilgisi sözcük çeşitleri sözü edilen başvuru kaynaklarında ve ders kitaplarında taranmış; hangi seviyede öğretildiği, genellikle hangi seviyede karşılaştığıyla ilgili inceleme yapılmıştır. Her bir dil bilgisel olgu için hangi seviyenin örtük veya doğrudan öngörüldüğü tespit edilerek elde edilen veriler bir tabloda toplanmıştır. Bu kapsamlı veriler yardımıyla geliştirilen ölçek, analiz için dayanak oluşturmuştur. Bu yöntem, her ne kadar dil bilgisi odaklı görünse de, aslında OBM'deki betimleyicilerin seviye arttıkça karmaşıklaşan yapısı ile uyumludur. Keza, bahsedilen başvuru metinleri ve ders kitaplarından elde edilen veriler de bunu desteklemektedir.

3. BULGULAR

Araştırma kapsamında, 2011 KPDS Sonbahar dönemi Almanca sınavının dilbilgisi ve sözcük bilgisi açısından ulaştığı seviyeleri OBM çerçevesinde tespit etmek amacıyla 80 soru ve soruların cevap seçenekleri incelenmiş ve aşağıda açıklanan bulgulara ulaşılmıştır. Bu çalışmada ise, sadece seviye belirleme açısından anlamlı veriler içeren bulgulara yer verilmiştir. Analiz sonucu tespit edilen olgunun sıklığı sayı ve/veya yüzde olarak grafiklerle belirtilmiştir.

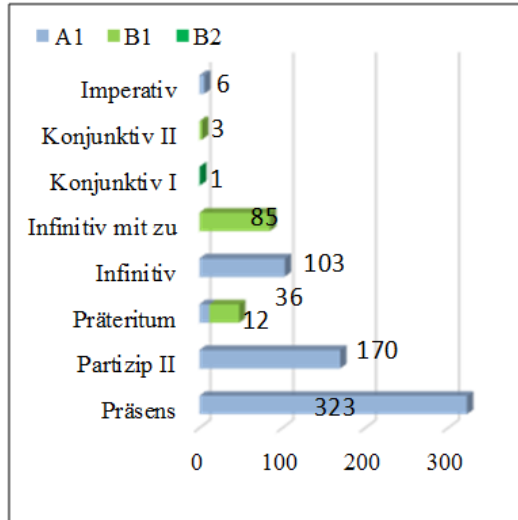

Şekil 3.1. Tespit edilen yan cümle yapıları

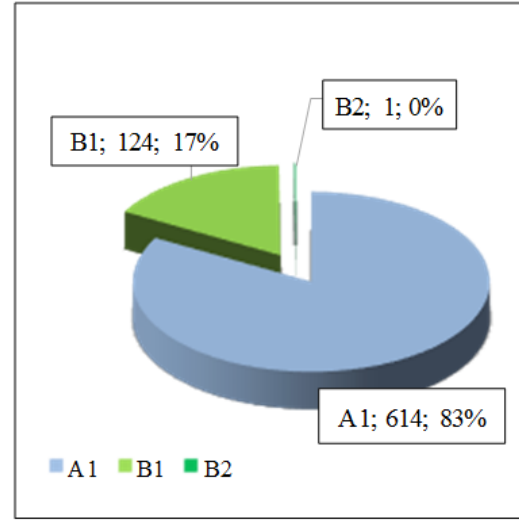

Şekil 3.2. Tespit edilen ilgi cümleleri

Sınav içeriğinin yaklaşık yarısı yan cümle yapılarından oluşmaktadır (Şek. 3.1). Yan cümlelerin %65'ini bağlaçla kullanılan yan cümleler, %35'ini ilgi cümleleri (Şek. 3.1 ve Şek. 3.2) ve çok az sayıda bir kısmını ise arasözler (Şek. 3.1) oluşturmaktadır.

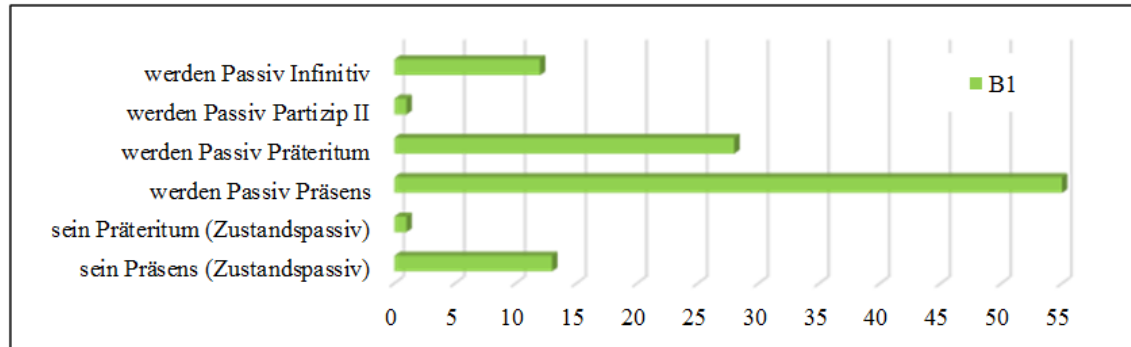

Şekil 3.3. Tespit edilen fiil çekimleri

Şekil 3.4. Tespit edilen fiil çekimi seviyeleri

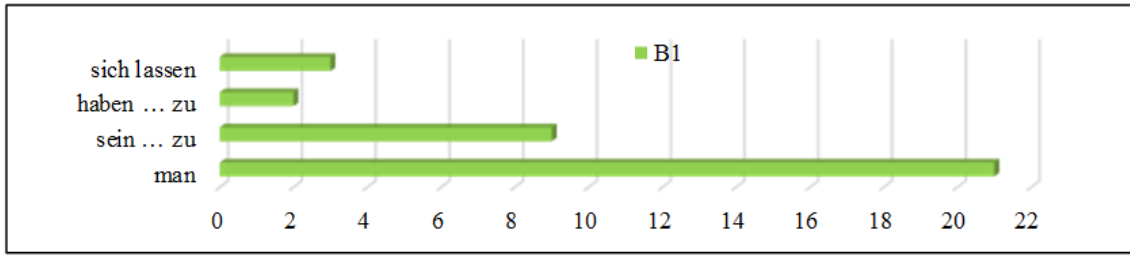
Fiil çekimleri açısından değerlendirildiğinde, bulguların % 83'ünün A1 seviyesinde (Şek. 3.4); buna karşın çekimlerin % 17'sininin B1 seviyesinde olduğu saptanmıştır (Şek. 3.4). B1 seviyesinin büyük bir kısmında *zu+infinitiv* yapısı kullanılmıştır (Şek. 3.3).

Şekil 3.5. Tespit edilen edilgen yapılar

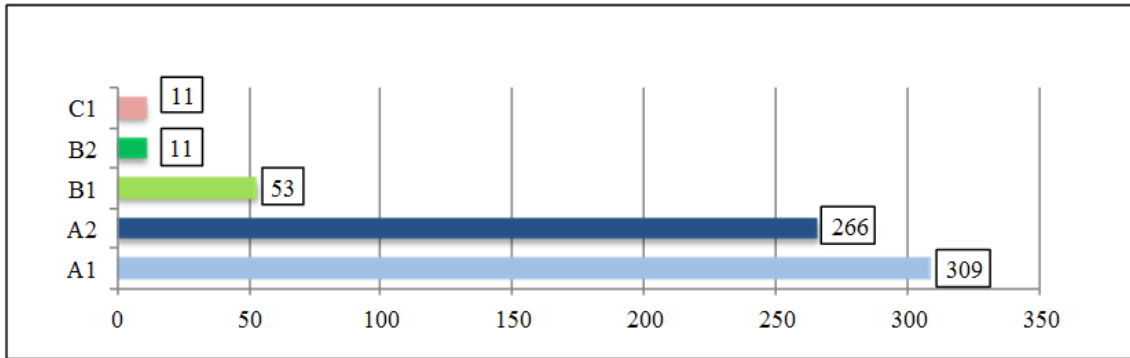
Bu çalışma kapsamında edilgen yapının kullanım sıklığı da analiz edilmiş ve sınıflandırılmıştır. Şimdiki ve geçmiş zaman ile çekimlenen edilgen yapının en çok ve sıklıkla; buna karşın *werden Passiv Partizip II* ve *sein Praeteritum (Zustandspassiv)* en az kullanıldığı tespit edilmiştir (Şek.3.5). Elde edilen veriler doğrultusunda bu edilgen yapıların B1 seviyesine denk geldiği söylenebilir.

Cümleye edilgen anlam katan diğer bazı yapılar da örneğin, edilgen anlamlı *man*, edilgen+müssen/können anlamındaki *sein zu+inf* ve edilgen+können anlamındaki *sich lassen* yapıları incelenmiştir. Ayrıca edilgen anlamda olmayıp yapı bakımından benzerlik gösterdiği için *haben zu+inf* yapısı da bu kapsamda incelenmiştir. Bu yapılardan en çok edilgen anlamlı *man* yapısının, en az ise edilgen+können anlamındaki *sich lassen* yapısının kullanıldığı tespit edilmiştir (Şek. 3.6) Elde edilen veriler doğrultusunda, bu yapıların seviyeleri B1 olarak değerlendirilmiştir.

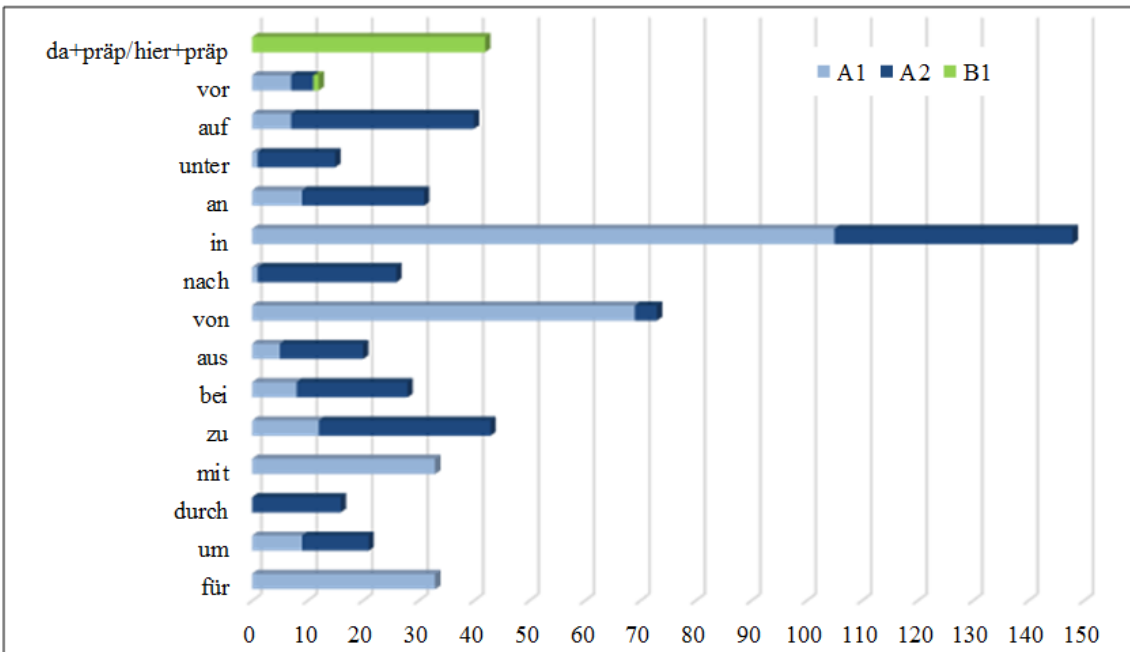

Şekil 3.6. Tespit edilen çeşitli yapılar

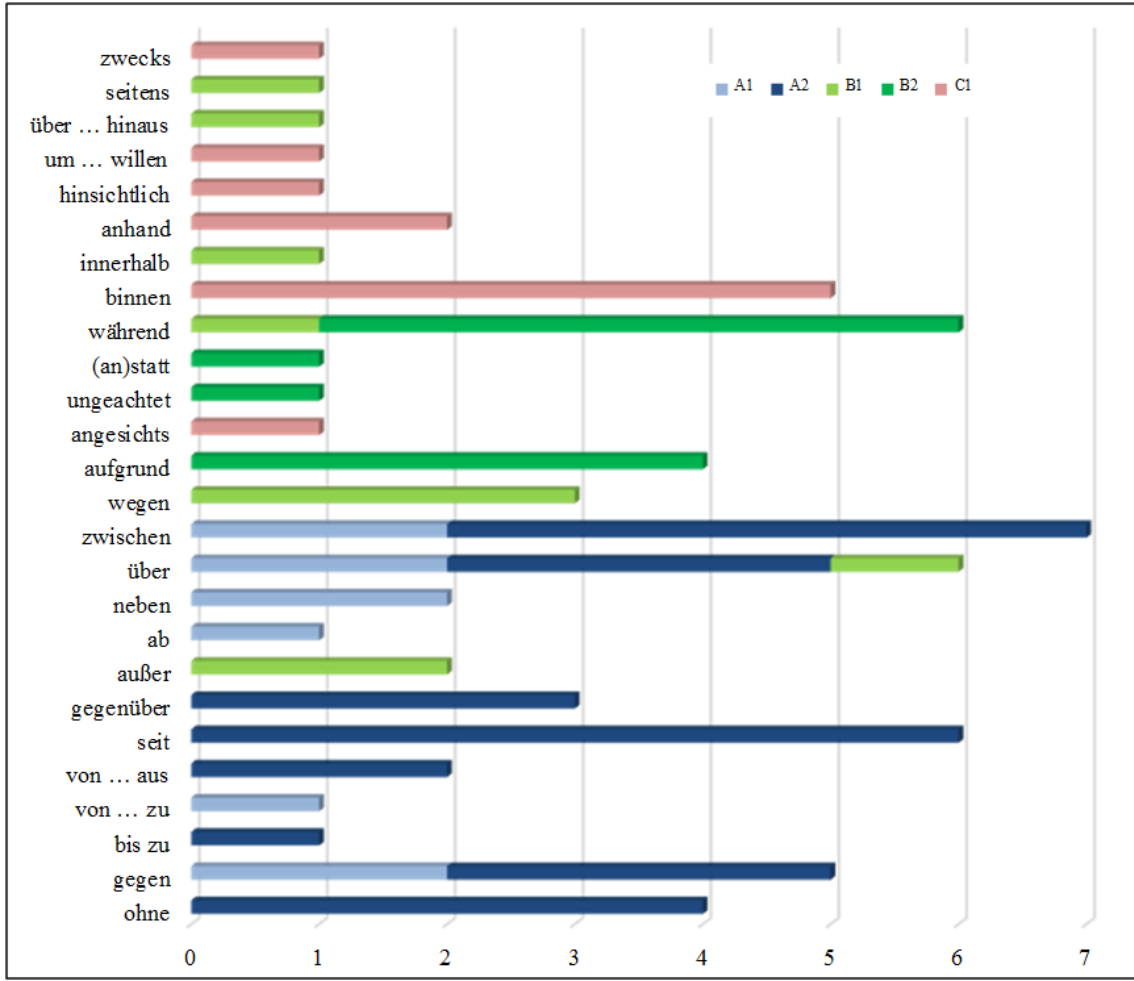
Sınav sorularında ve cevap seçeneklerinde kullanılan ilgeçler ve kullanım sıklıkları incelenerek 3.7 ve 3.8 numaralı şekillerde seviyeleri birlikte belirtilmiştir. Bazı ilgeçlerin farklı anlam ya da kullanımlarının söz konusu olması nedeniyle, ilgeçlerin karşılığında tek bir seviye değil birden fazla seviye gösterilmiştir. Bu bağlamda en çok kullanılan ilgeç *in* ilgeçidir. *In* ilgeci dışında temel seviyede *von*, *mit*, *für*, *zu* gibi bazı diğer ilgeçlerin de sıklıkla kullanıldığı belirlenmiştir. İleri seviyede ve daha ender kullanılan *seitens*, *zwecks*, *hinsichtlich*, *anhand*, *ungeachtet* gibi bazı ilgeçlerin ise az sayıda da olsa bulunduğu tespit edilmiştir.

Şekil 3.7. Tespit edilen ilgeçlerin seviye dağılımı

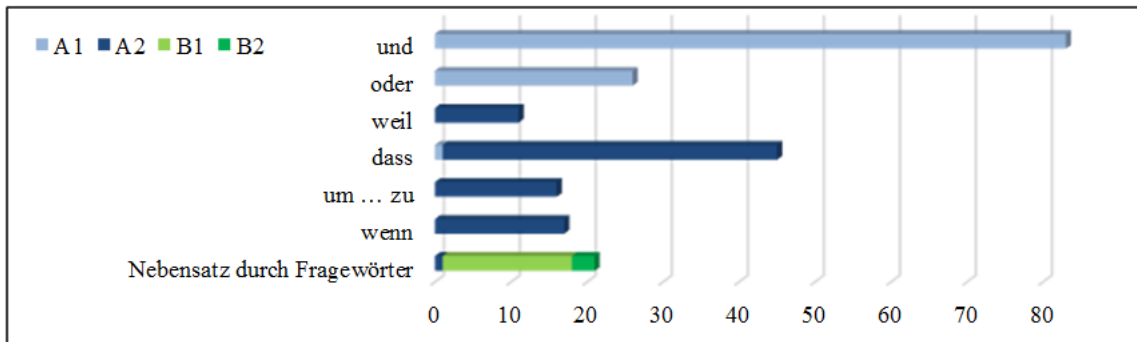

Şekil 3.8 (a) Tespit edilen ilgeçler ve seviyeleri

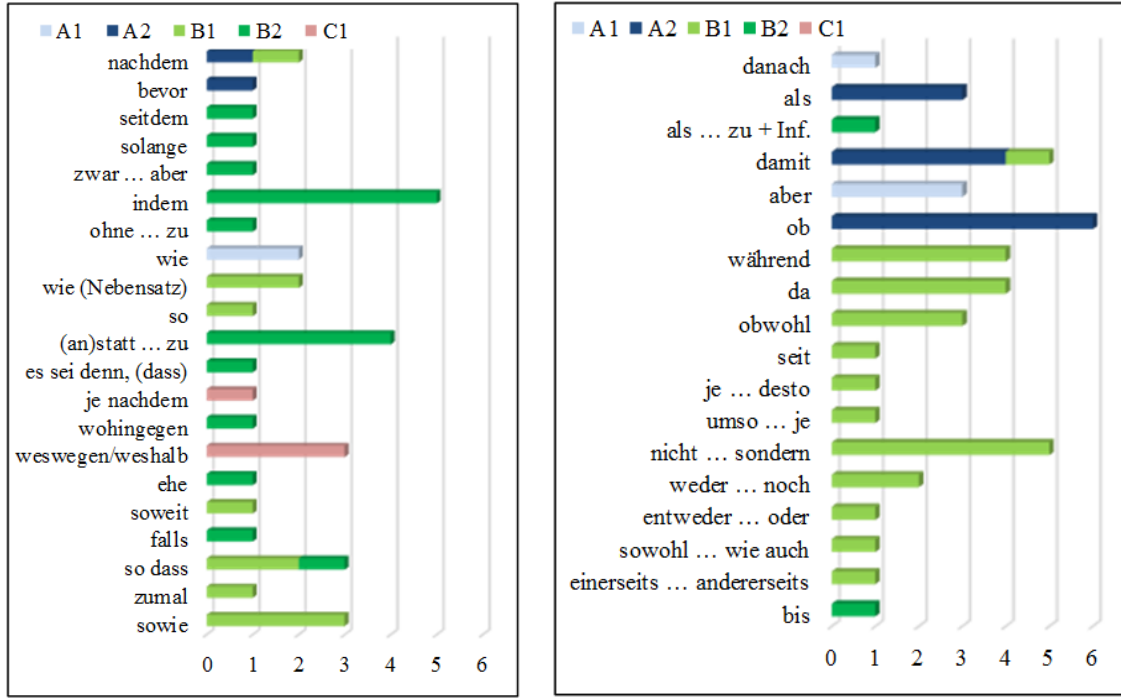

Şekil 3.8 (b) Tespit edilen ilgeçler ve seviyeleri

Tıpkı ilgeçler gibi bağlaçlar da tek tek incelenmiş ve seviyeleri ile birlikte değerlendirilmiştir (Şek. 3.9). Temel seviyedeki *und*, *oder*, *dass*, *weil*, *wenn*, *um...zu+inf* gibi bağlaçların çok sık; buna karşın *falls*, *zumal*, *soweit*, *ehe*, *solange*, *indem*, *wohingegen*, *je nachdem* gibi ileri düzey bağlaçların daha ender kullanıldığı saptanmıştır.

Şekil 3.9 (a) Tespit edilen bağlaçlar ve seviyeleri

Şekil 3.9 (b) Tespit edilen bağlaçlar ve seviyeleri Şekil 3.9(c) Tespit edilen bağlaçlar ve seviyeleri

Bu çalışmada, dil bilgisi olgularının analizinin yanı sıra sözcük bilgisi de seviyelere göre değerlendirilmiştir. Ancak sözcük bilgisinin seviyesini belirlemede çıkan güçlükler nedeniyle, kabaca A, B, C seviyelerinden hareket edilmiştir. Söz konusu sınav soru ve cevap seçeneklerinde kullanılan sözcüklerin seviyelerine göre sıklıkları saptanmış ve kullanım sıklığı sayı olarak belirtilmiştir (Tablo 3.1).

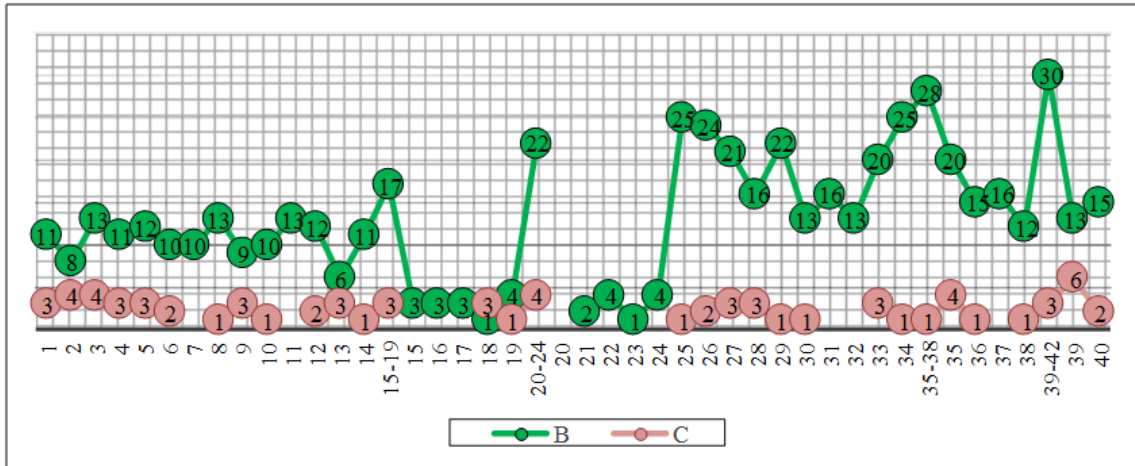
Tablo 3.1. Soru tiplerine göre sözcük bilgisi seviyeleri (2011 KPDS Sonbahar Almanca)

Soru Tipi	Soru Sayısı	A	B	C
1. Cümlede boş bırakılan yerlere uygun düşen sözcük ya da ifadeyi bulunuz. (1-14)	14	53	149	30
2. Parçadaki numaralandırılmış yerlere uygun düşen sözcük ya da ifadeyi bulunuz. (15-24)	10	34	64	11
3. Verilen cümleyi uygun şekilde tamamlayan ifadeyi bulunuz. (25-34)	10	82	195	15
4. Soruları parçaya göre cevaplayınız. (35-54)	20	310	444	46
5. Karşılıklı konuşmanın boş bırakılan kısmını tamamlayabilecek ifadeyi bulunuz. (55-58)	4	128	98	11
6. Verilen cümleye anlamca en yakın cümleyi bulunuz. (59-62)	4	159	182	33
7. Verilen durumda söylenmiş olabilecek sözü bulunuz. (63-66)	4	122	113	11
8. Boş bırakılan yere, parçada anlam bütünlüğünü sağlamak için getirilebilecek cümleyi bulunuz. (67-70)	4	88	194	24
9. Verilen Almanca cümleye anlamca en yakın Türkçe cümleyi, Türkçe cümleye anlamca en yakın Almanca cümleyi bulunuz. (71-76)	6	71	73	7
10. Cümleler sırasıyla okunduğunda parçanın anlam bütünlüğünü bozan cümleyi bulunuz. (77-80)	4	48	108	23

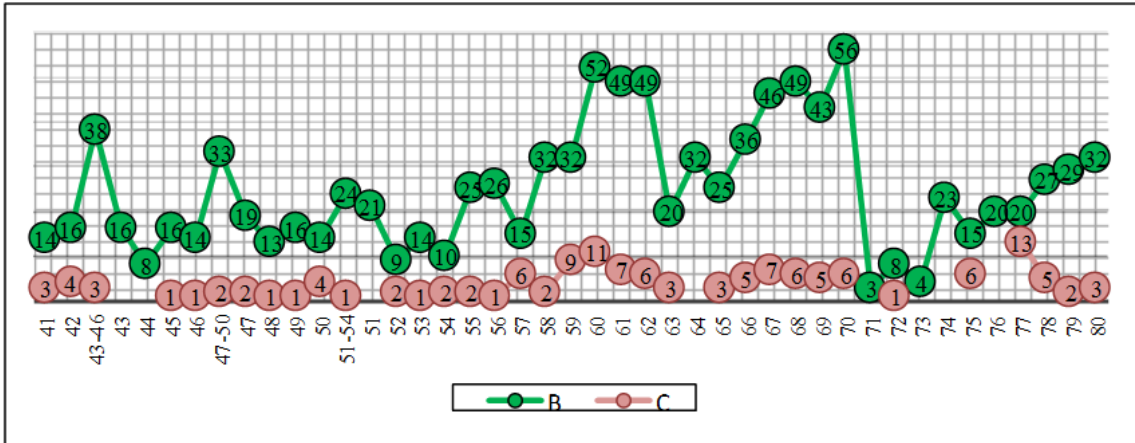
Bu sayılar, soru tipindeki ifadelerin uzunluklarına, soru sayısına ve soru tipinin kendisine göre farklılık göstermektedir. Örneğin 2. ve 3. Soru tiplerinde aynı sayıda soru bulunmasına rağmen her bir seviyedeki sözcük sayısı bariz bir şekilde değişmektedir. Bu durum, bu iki soru tipinin doğal olarak aynı seviyelerde farklı sayıda sözcük kullanımından kaynaklanabileceği gibi,

İlgili soru çeşitlerinde tipik ifade uzunlukları arasındaki farktan da kaynaklanabilmektedir. Fakat bu ve benzer değişkenlerden bağımsız olarak, burada B seviyesindeki sözcüklerin sayısal çoğunluğu göze çarpmaktadır. Bu durum, KPDS’de ölçülen sözcük bilgisi seviyelerine ait tipik bir özelliktir ve neredeyse bütün soru çeşitlerinde söz konusu olmaktadır. Şekil 3.10.’da ise tek tek her bir sorudaki B ve C seviyesindeki sözcük sayısı verilmektedir. Şeklin kenarındaki sayılar soru numaralarını göstermektedir. Bir soru numarasıyla aynı hizada bulunan dairelerin içindeki sayılar, o soruda kaç tane B seviyesinde sözcük olduğunu, karelerdeki sayılar ise kaç tane C seviyesinde sözcük bulunduğunu göstermektedir. Birden fazla sorunun tek bir metne göre yanıtlanması istenen sorularda, hem o soru grubunu ilgilendiren metin için hem de tek tek sorular için değerler ayrı ayrı gösterilmiştir.

Şekil 3.10 (a) B ve C Seviyesindeki sözcük bilgisinin sayısal dağılımı (2011 KPDS Sonbahar)

Şekil 3.10 (b) B ve C Seviyesindeki sözcük bilgisinin sayısal dağılımı (2011 KPDS Sonbahar)

B ve C seviyesindeki sözcükler, soruların zorluk derecesini artırmaktadır. Bu seviyelerdeki sözcüklerin hangi sorularda mevcut olduğu gösteren şekil 3.10 bu bakımdan değerlendirildiğinde, her bir sorunun ve daha da önemlisi genelde bütün sınavın seviyesinin nasıl arttığı görülebilmektedir. Şekil 3.10’daki bilgiler arasında A seviyesindeki sözcükler, soru düzeyinde detaylandırılmış olan bu grafiğin okunurluğunu artırmak için burada gösterilmemiş olup yukarıdaki tablo 3.1’de soru tiplerine göre belirtilmiştir.

4. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Günümüzde bireylerin gerek özel gerekse meslek yaşamlarında görülen uluslararası düzeydeki hareketlilik giderek artmaktadır. Bilimsel, teknolojik vb. gelişmelere bağlı bu hareketlilik her alanda olduğu gibi yabancı dil öğretimi alanında da söz konusudur. Hatta bu bağlamda, uluslararası ortak bir dilin kullanılması ihtiyacına yanıt verecek gelişmeler de yaşanmıştır. Avrupa Konseyi'nin "Diller için Avrupa Ortak Başvuru Metni" (Europarat 2001; Avrupa Konseyi 2009) adlı yayınında uluslararası standart sağlamak amacıyla belirlenen seviyelere yer verilmiştir.

Bu çalışmanın amacı, ülkemizde uygulanan KPDS sınavının uluslararası standartlara uygunluğunu değerlendirmektir. Bu amaç doğrultusunda, 2011 KPDS Sonbahar dönemi Almanca sınavı, OBM seviyeleri çerçevesinde ve dilbilgisi ile sözcük bilgisi açılarından incelenmiştir. Sınav sorularında fiil çekimi, yardımcı fiil, kiplik fiili, sıfat, edat, yan cümle, ilgi cümlesi, edilgen yapı, bağlaç gibi unsurların yanı sıra belli kiplik fiilleri ve edilgen yapıya alternatif oluşturabilen çeşitli dil bilgisel öğeler taranmış ve her birinin kullanım sıklığı tespit edilerek dil seviyesi değerlendirilmiştir. Bu değerlendirme, sınavın dil bilgisi seviyesinin ağırlıklı olarak B seviyesinin altında (A1: %43, A2: %32, B1: %20, B2: %5) olduğunu göstermektedir. Sözcük bilgisiyle ilgili incelemede, sözcüklerin kullanım sıklıkları tespit edilip seviyeleri ile ilgili değerlendirmeler yapılmıştır. Her soruda ve soru yanıtlarında B ya da C seviyesinde içeriklere rastlanmış ve bu durumun soruların seviyesini yukarı çektiği saptanmıştır. Dolayısıyla bütün soruların seviyesi yukarı çekilmiş olmakta, sınavın ölçtüğü dil seviyelerinin karşılığının kabaca B ve C seviyelerine ulaştığı görülmektedir.

ÖSYM, hazırlayıp uyguladığı KPDS sınavları ile uluslararası geçerliliği olan sınavları karşılaştırmış; bu konuda adayları bilgilendirmek amacıyla web sayfasında bir eşdeğerlik tablosu yayınlamıştır. 2011 KPDS Sonbahar dönemi Almanca sınav soruları ve cevap seçeneklerinin incelendiği bu çalışma, ÖSYM tarafından duyurulan güncellenmiş yabancı dil eşdeğerlik tablosunun da (ÖSYM, 2012) yorumlanmasına olanak sağlamıştır. Söz konusu eşdeğerlik tablosunda seviye yelpazesi sınırlandırılmamış; A1 den C2 ye kadar altı farklı dil seviyesinin tamamına eşdeğerlik verilmiştir. Bu durumda seviyeler, 0-100 puan arasındaki 6 ayrı dilime denk düşmektedir. Bu şekilde ayrıntılı derecelendirilen söz konusu puanlama sistemi, sınava girenlere yabancı dil seviyeleri hakkında bilgi vermemektedir. Sadece daha çok dil tazminatı miktarının belirlenmesine yardımcı olmaktadır. Fakat OBM seviyeleri arasında bu kadar kapsamlı bir eşdeğerlik sağlanması (A1: 30, A2: 45, B1: 60, B2: 75, C1: 95, C2: 100) örneğin aşağıda belirtilen bazı soruları da akla getirmektedir:

* Sözcük bilgisi alanındaki içeriğin seviyesi, sınavdaki hemen hemen bütün soruların düzeyini yukarı çekiyorsa, puanlama sisteminde A seviyesine yer verilmesi ve eşdeğerlik tanınması nasıl mümkün olabilmektedir?

* Eşdeğerlik tablosu, A1, A2, B1 ve B2 seviyeleri arasında 15'er; B2 ve C1 seviyeleri arasında 20, C1 ve C2 seviyeleri arasında ise 5 puanlık fark verilerek oluşturulmuştur. Söz konusu puan aralıklarına bağlı farklar nasıl ve neye dayanarak belirlenmiştir?

Söz konusu eşdeğerlik tablosuyla ilgili durum, bir anlamda da KPDS'den elde edilen 1-100 arasındaki bir puanın OBM'deki altı yabancı dil seviyesinden birine eşdeğer gösterilmeye çalışılmasından kaynaklanmaktadır. Kamu personelinin yabancı dil yeterliğini ölçen sınav yerel nitelikli bir sınavdır, ancak uluslararası standartlarla uyumlu hale getirme çalışmaları yapıldığı da bilinmektedir. Bu bağlamda eşdeğerlik tablosunu güncelleme çalışmalarında uluslararası standartlara uygunluk açısından bir adım atmak gerekir. Örneğin, söz konusu sınav sonucunun tüm seviyeleri kapsayacak kadar geniş alınmaması; bir diğer ifadeyle, belli bir seviye grubuna odaklanılması. Bu nedenle, eşdeğerlik tablolarının yeniden değerlendirilmesi ve tablodan A seviyesinin kaldırılmasının daha uygun olacağı öngörülmektedir.

5. KAYNAKLAR

- Avrupa Konseyi (2009). *Diller için Avrupa ortak başvuru metni öğrenme-öğretme-değerlendirme* (Çev. TTKB komisyonu). Ankara: MEB Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı.
- Baldegger, M., Müller, M. ve Schneider, G. (1980). *Kontaktschwelle Deutsch als Fremdsprache*. Berlin: Langenscheidt.
- Bovermann, M., Penning-Hiemstra, S., Specht, F. ve Wagner, D. (2003). *Schritte1. Kursbuch und Arbeitsbuch*. Ismaning: Hueber.
- Bovermann, M., Penning-Hiemstra, S., Specht, F. ve Wagner, D. (2004). *Schritte2. Kursbuch und Arbeitsbuch*. Ismaning: Hueber.
- Daniels, A., Estermann, C., Köhl-Kuhn, R., Sander, I., Butler, E. ve Tallowitz, U. (2007). *Mittelpunkt B2. Lehrbuch*. Barcelona: Klett
- Daniels, A., Dengler, S., Estermann, C., Köhl-Kuhn, R., Lanz, M., Sander, I., Schlenker, W. ve Tallowitz, U. (2008). *Mittelpunkt C1. Lehrbuch*. Stuttgart: Klett
- Demir, D. (2013). *KPDS örneğinde yabancı dil sınavlarının analizi*. Yüksek lisans tezi. Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Europarat (2001). *Gemeinsamer Europäischer Referenzrahmen für Sprachen: lernen, lehren, beurteilen*. Berlin: Langenscheidt.
- Findley, C. V. (2011). *Kalemiyeden mülkiyeye. Osmanlı memurlarının toplumsal tarihi* (Çev. Gül Çağalı Güven). İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.
- Funk, H., Kuhn, C. ve Demme, S. (2005). *Studio d A1. Deutsch als Fremdsprache. Kurs- und Übungsbuch*. Berlin: Cornelsen.
- Funk, H., Kuhn, C. ve Demme, S. (2006). *Studio d A2. Deutsch als Fremdsprache. Kurs- und Übungsbuch*. Berlin: Cornelsen.
- Funk, H., Kuhn, C., Demme, S. ve Winzer, B. (2007). *Studio d B1. Deutsch als Fremdsprache. Kurs- und Übungsbuch*. Berlin: Cornelsen.
- Genç, A. (2012). Türk iş dünyasının yabancı dil talebi, *H.Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi*, 42, 175-185. [Çevrim-ici: http://www.efdergi.hacettepe.edu.tr/makale_goster.php?id=320], Erişim tarihi: 23 Ekim 2015.
- Glaboniat, M., Müller, M., Rusch, P., Schmitz, H. ve Wertenschlag, L. (2005). *Profile deutsch. Niveaustufen A1-C2. Version 2.0*. Berlin, München, Wien, Zürich, New York: Langenscheidt.
- Hilpert, S., Specht, F., Wagner, D., Reimann, M. ve Tomaszewski, A. (2004). *Schritte 3. Kursbuch und Arbeitsbuch*. Ismaning: Hueber.
- Hilpert, S., Kerner, M., Specht, F., Wagner, D., Weers, D., Reimann, M. ve Tomaszewski, A. (2005a). *Schritte 4. Kursbuch und Arbeitsbuch*. Ismaning: Hueber.
- Hilpert, S., Kerner, M., Orth-Chambah, J., Schumann, A., Specht, F., Gottstein-Schramm, B., Krämer-Kienle, I. ve Reimann, M. (2005b). *Schritte 5. Kursbuch und Arbeitsbuch*. Ismaning: Hueber.
- Hilpert, S., Robert, A., Schumann, A., Specht, F., Gottstein-Schramm, B., Kalender, S. ve Krämer-Kienle, I. (2006). *Schritte 6. Kursbuch und Arbeitsbuch*. Ismaning: Hueber.
- Hürriyet (2009). ÖSS'de yabancı dil sınavları komple değişiyor. [Çevrim-ici: <http://hurarsiv.hurriyet.com.tr/goster/ShowNew.aspx?id=11226779>], Erişim tarihi: 5 Mayıs 2013.
- Kecker, G. (2011). *Validierung von Sprachprüfungen. Die Zuordnung des TestDaF zum gemeinsamen europäischen Referenzrahmen für Sprachen*. Frankfurt: Lang.
- ÖSYM (2011). 2011 Sonbahar dönemi Almanca KPDS. [Çevrim-ici: <http://www.osym.gov.tr/dosya/1-8787/h/kpds20110201almancamaster.pdf>], Erişim tarihi: 5 Mayıs 2013.
- ÖSYM (2012). 07 Aralık 2012 tarihli eşdeğerlik tablosu. [Çevrim-ici: <http://www.osym.gov.tr/dosya/1-61182/h/yabanci-dil-sinavlari-esdegerlikleri-10aralik2012.pdf>], Erişim tarihi: 5 Mayıs 2013.
- T.C. Resmi Gazete (1939). 3656 Sayılı kanun. [Çevrim-ici: <http://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/4253.pdf>], Erişim tarihi: 27 Ağustos 2013.
- T.C. Resmi Gazete (1989). 375 Sayılı kanun hükmünde kararname. [Çevrim-ici: http://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/20211_1.pdf], Erişim tarihi: 27 Ağustos 2013.
- T.C. Resmi Gazete (2013). YDS sınav yönetmeliği. [Çevrim-ici: <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2013/01/20130104-4.htm>], Erişim tarihi: 27 Ağustos 2013.
- Trim, J. L. M. (2001). Die Entwicklungen von Lernzielbestimmungen in den Fremdsprachenprojekten des Europarats seit 1970. In S. Kuri ve R. Saxer (Ed.), *Deutsch als Fremdsprache an der Schwelle zum 21. Jahrhundert*. (pp. 181-196). Innsbruck, Studienverlag.

Vogt, K. (2011). *Fremdsprachliche Kompetenzprofile. Anpassung von Skalen und Deskriptoren des gemeinsamen europäischen Referenzrahmens für Fremdsprachenlernen mit einer beruflichen Anwendungsorientierung*. Tübingen: Narr.

Extended Abstract

Foreign Language Proficiency Exam for the State Employees (KPDS) has been conducted between 1990-2013 to measure the foreign language knowledge and proficiency of state employees in Turkey. The exam is still in effect, however the name of the exam was changed to Foreign Language Proficiency Exam (YDS) in 2013. While the all state workers are not obligated to take the exam, some state institutions may require it. However, the exam takers, no matter whether they are obliged or not, are rewarded with monthly payments as an addition to their regular salaries depending on their achievement level, in cases where they pass the cut-off score for success. The exam applied to state employees was implemented with translation tasks and used to be known as Government Language Exam before 1990. The successful employees did not have salary rewards but were provided with improvements in their contracts and promotions. The increase in the number of exam takers made the use of translation tasks quite difficult, thus multiple choice tests, which provided a new and practical means of measurement, have been designed and applied since 1990. Currently, like in any other field, reaching international standards in both foreign language teaching and foreign language measurement and evaluation fields is fundamental. Therefore, Assessment, Selection and Placement Center (OSYM) works on projects to compare and reformulate YDS (formerly known as KPDS). The table of equivalence, which is on the institution's web page and updated regularly, reflects the comparison results of KPDS in Turkey and the other foreign language exams with international validity.

In this study, KPDS was examined with special reference to KPDS German administered in the fall semester, 2011. The purpose is to examine the content of KPDS in terms of levels, within the frame of currently measured skills, independent of the discussion whether all of the basic language skills are measured or not. Therefore, the analysis of KPDS was realized in accordance with international standards. The study is based upon Common European Framework of Reference for languages (CEFR) which was developed by European Council in 2001 to standardize foreign language learning and teaching and measurement evaluation. This study considered internationally valid levels specified in CEFR as basic (A1, A2), intermediate (B1, B2), and advanced (C1, C2). Besides, some foreign language textbooks prepared according to other current references in congruence with CEFR were consulted for further support. Based on these foundations, some scales were developed to examine the levels of questions on the grammar and vocabulary measured through KPDS. All 80 question roots and the 5 responses including the correct answer and the distractors in KPDS German exam (in autumn, 2011) were investigated with regard to aforementioned scales.

The results are discussed in two ways: grammar and vocabulary. In terms of grammar, the results indicated that the exam remains below B level (A1: %43, A2: %32, B1: %20, B2: %5). The high frequency of this level is not unexpected since basic syntactic elements are evaluated according to A1 level, however, that a variety of structures consisting of B level grammar are still found - even though it is not as much frequently - increases the complexity of the exam. An investigation of vocabulary items, on the other hand, indicates that almost every type of question contains mostly B level content, and then A and C levels. It was also found that B level content has the most occurrence at almost every part of the exam and almost every question contains words from C level, and these words toughen the language level of the questions. Therefore, it is concluded that the exam is at B and C levels in terms of vocabulary.

OSYM publishes the equivalences of KPDS exam scores (and its current form YDS) with foreign language exams of international validity on their website. This study provided an evaluation and interpretation of these equivalence tables. The table of equivalence published by OSYM in 2012 established numerical intervals for each level, which exhibit a 15-point difference between levels A1 to B2 including all levels in between, and a 20-point difference between each level for B2 and C1 levels; and a 5-point difference between each level for C1 and C2. These intervals points to an effort to find an equivalent between 0 to 100 points scored in KPDS and six proficiency levels in CEFR. However, how these intervals are specified and what they are based on seem to remain vague.

The results of KPDS analysis showed that the exam is mostly below the B level in terms of grammar, however, since almost all of the questions contain words from B and C levels, hence the exam, makes the exam measure more of B and C levels than the level A. Thus, the researchers propose that it is not appropriate for OSYM to include A level scores in the equivalence table and recognize its equivalence at the level.

KPDS/YDS is a local and specific exam. Measurement and evaluation specific to this exam and relevant and local applications may be acceptable. However, the inclusion of a KPDS/YDS equivalence table shows that OSYM somehow tries to evaluate the exam(s) under international standards. Thus, the development of equivalence tables with proper level zones is necessary. Therefore, it is suggested that the equivalence table is reevaluated and A level is completely eliminated from the equivalency measures.